

จะทำพินัยกรรมอย่างไร

นำเสนอเมื่อ : 20 มิ.ย. 2552

กฎหมายน่าอ่านชวน

ปัจจุบัน ได้มีปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก หากเจ้าของทรัพย์สินรู้จักบริหารจัดการในระหว่างทนาย หลาก หลายน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ก็อาจจะทำให้ปัญหาคล่อง นำมาซึ่งสงบ และสันติสุขในสถาบันครอบครัว การทำพินัยกรรมก็เป็นทางออกประการหนึ่ง จึงได้นำเสนอเพื่อเป็นวิทยาทาน

1. พินัยกรรม

พินัยกรรม คือ การแสดงเจตนาโดยพินัยกรรม กำหนดการเพื่อตาย ในเรื่องทรัพย์สินของตนเองหรือในการต่าง ๆ อันจะให้เกิดผลบังคับได้ตามกฎหมายเมื่อตนตาย

2. บุคคลซึ่งจะเป็นผู้ทำพินัยกรรมได้

บุคคลซึ่งจะเป็นผู้ทำพินัยกรรมได้ คือ

(๑) ต้องเป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้น

(๒) ผู้เยาว์สามารถทำพินัยกรรมได้หากผู้เยาว์นั้นมีอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์

(๓) คนวิกลจริต ซึ่งศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ (คนบ้า) หากได้ทำพินัยกรรม พินัยกรรมเป็นโมฆะ
ถ้าศาลยังไม่สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ พินัยกรรมนั้นใช้ได้ จะใช้ได้หรือไม่ได้ (เสียเปล่า)
ก็ต่อเมื่อพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นได้ทำพินัยกรรมในขณะที่บุคคลนั้นเป็นคนวิกลจริต

(๔) คนเสมือนไร้ความสามารถ ทำพินัยกรรมได้มีผลสมบูรณ์

3. กรณีที่ข้อกำหนดให้พินัยกรรมตกไปใช้บังคับไม่ได้ ได้แก่กรณีที่

ก. เมื่อผู้รับพินัยกรรมตายก่อนผู้ทำพินัยกรรม

ข.
เมื่อข้อกำหนดพินัยกรรมเป็นผลใช้ได้ต่อเมื่อเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งสำเร็จลง และผู้รับพินัยกรรมตายเสียก่อนเงื่อนไขสำเร็จหรือปรากฏเป็นที่แน่นอนอยู่แล้วว่าเงื่อนไขนั้นไม่อาจจะสำเร็จได้

ค. เมื่อผู้รับพินัยกรรมบอกสละพินัยกรรม

ง.
เมื่อทรัพย์สินทั้งหมดที่ยกให้สูญหายหรือถูกทำลายโดยผู้ทำพินัยกรรมมิได้ตั้งใจในระหว่างที่ผู้ทำพินัยกรรมยังมีชีวิตอยู่ และผู้ทำพินัยกรรมมิได้มาซึ่งของแทนหรือซึ่งสิทธิที่จะเรียกค่าทดแทนในการที่ทรัพย์นั้นสูญหายไป

4. แบบพินัยกรรม

พินัยกรรมแบบธรรมดา

ผู้ทำพินัยกรรมแบบธรรมดาต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ต้องทำพินัยกรรมเป็นหนังสือ

(๒) พินัยกรรมที่ทำขึ้นต้องลงวันที่ เดือน ปี ขณะที่ทำพินัยกรรม ถ้าไม่ลงไว้พินัยกรรมเป็นโมฆะ

(๓) ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คน พร้อมกัน ถ้าเขียนชื่อตนเองไม่เป็นจะพิมพ์ลายนิ้วมือก็ได้ แต่ต้องมีพยานลงลายมือชื่อรับรองลายนิ้วมือนั้นอีก 2 คน เมื่อผู้ทำพินัยกรรมลงลายมือชื่อแล้ว จะต้องให้พยานอีก 2 คน ลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อผู้ทำพินัยกรรมในขณะนั้นด้วย

ซึ่งพยานที่ลงลายมือชื่อรับรองดังกล่าวจะต้องเขียนชื่อตนเองเป็นมิฉะนั้นแล้วไม่สามารถเป็นพยานในพินัยกรรมได้

(๔) ถ้าจะมีการแก้ไขพินัยกรรมโดยการขูด ขีด ลบ หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างอื่น จะต้องทำเป็นหนังสือลงวัน เดือน ปี และผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าพยานอย่างน้อย 2 คนพร้อมกัน

มิฉะนั้นพินัยกรรมส่วนที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นไม่สมบูรณ์ แต่คงเสียไปเฉพาะแต่ข้อกำหนดนั้นเท่านั้น หากทำให้พินัยกรรมส่วนอื่นเสียไปทั้งฉบับด้วยไม่

พินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ
ผู้ทำพินัยกรรมต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ทำพินัยกรรมต้องเขียนข้อความในพินัยกรรมเป็นหนังสือด้วยลายมือตนเองจะให้ผู้อื่นเขียนให้มิได้ ดังนั้น
พินัยกรรมแบบนี้ถ้าผู้ทำพินัยกรรมเขียนหนังสือไม่เป็นก็ไม่สามารถทำพินัยกรรมแบบนี้ได้

(๒) ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องลงวันที่ เดือน ปี และลายมือชื่อของตนในพินัยกรรม จะใช้ลายพิมพ์นิ้วมือโดยมีพยานรับรอง 2 คน ไม่ได้

(๓) กรณีที่จะมีการขูดลบ ตก เต็ม หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขพินัยกรรม ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องทำเอง แล้วลงลายมือชื่อกำกับมิฉะนั้นพินัยกรรมในส่วนนี้ไม่สมบูรณ์

พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง
ผู้ทำพินัยกรรมต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

ผู้ทำพินัยกรรมต้องไปแจ้งข้อความที่ตนประสงค์จะให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมของตนต่อผู้อำนวยการเขตหรือนายอำเภอต่อนานอย่างน้อย 2 คนพร้อมกัน

(๒) การแจ้งข้อความตามข้อ 1 ก็เพื่อให้ผู้อำนวยการเขตหรือนายอำเภอจดข้อความเสร็จแล้วต้องอ่านให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานฟัง

(๓) เมื่อผู้ทำพินัยกรรมและพยานทราบแน่ชัดว่าข้อความนั้นถูกแล้วให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานลงลายมือไว้เป็นสำคัญ

(๔) ผู้อำนวยการเขตหรือนายอำเภอต้องลงลายมือชื่อและลงวัน เดือน ปี พร้อมกับเขียนลงไปในพินัยกรรมด้วยว่า พินัยกรรมนั้นได้ทำขึ้นถูกต้อง สิ้นแล้วประทับตราประจำตำแหน่ง

(๕) กรณีมีการขูดลบ ตกเติม หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองนี้ ผู้ทำพินัยกรรม พยาน และผู้อำนวยการเขตหรือนายอำเภอจะต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้มิฉะนั้นพินัยกรรมในส่วนนี้ไม่สมบูรณ์

พินัยกรรมแบบเอกสารลับ ผู้ทำพินัยกรรมต้องปฏิบัติดังนี้

(๑) ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อในพินัยกรรม

(๒) ผู้ทำพินัยกรรมต้องนำพินัยกรรมใส่ซองแล้วปิดผนึกเรียบร้อยลงลายมือชื่อคาบรอยผนึกนั้น

(๓) ผู้ทำพินัยกรรมต้องนำพินัยกรรมที่ผนึกนั้นไปแสดงต่อผู้อำนวยการเขตหรือนายอำเภอและพยานอีกอย่างน้อย 2 คน

และให้ถ้อยคำต่อบุคคลทั้งหมดเหล่านั้นว่าเป็นพินัยกรรมของตน
ถ้าพินัยกรรมนั้นผู้ทำพินัยกรรมไม่ได้เป็นผู้เขียนเองโดยตลอด
ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องแจ้งชื่อและที่อยู่ของผู้เขียนให้ทราบด้วย

(๔) เมื่อผู้อำนวยการเขตหรือนายอำเภอ
จดถ้อยคำของผู้ทำพินัยกรรมและวัน เดือน ปี
ที่นำพินัยกรรมมาแสดงไว้บนซองและประทับตราประจำตำแหน่งแล้ว
ผู้ทำพินัยกรรม, ผู้อำนวยการเขต
หรือนายอำเภอและพยานต้องลงลายมือชื่อบนซองนั้น

(๕) การขูดลบ ตก เต็ม หรือแก้ไขพินัยกรรมแบบเอกสาร
ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้
มิฉะนั้นพินัยกรรมในส่วนนี้ไม่สมบูรณ์

(๖) ในกรณีผู้ทำพินัยกรรมเป็นใบ้ หูหนวก หรือพูดไม่ได้
ผู้นั้นต้องเขียนด้วยตนเองบนซองพินัยกรรมต่อหน้านายอำเภอ
หรือผู้อำนวยการเขตและพยานด้วยความว่าพินัยกรรมที่พินึกนั้นเป็น
ของตนแทนการให้ถ้อยคำตามขอ ๓

พินัยกรรมแบบทำด้วยวาจา

เมื่อมีพฤติการณ์พิเศษไม่สามารถทำพินัยกรรมแบบใดแบบหนึ่งได้ดังกล
่าว เช่น ผู้ทำพินัยกรรมตกอยู่ในอันตรายใกล้ความตาย
หรือมีโรครุ้ระบาด หรือมีสงคราม
บุคคลดังกล่าวจะทำพินัยกรรมด้วยวาจาก็ได้ โดย

ผู้ทำพินัยกรรมต้องแสดงประสงค์จะทำพินัยกรรมต่อหน้าพยาน
๒ คนพร้อมกัน ซึ่งอยู่ ณ ที่นั้น

(๒) พยานทั้ง
คนนั้นต้องไปแสดงตัวต่อผู้อำนวยการเขตหรือนายอำเภอโดยไม่ชักช้า

และแจ้งข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรมได้สั่งไว้ด้วยวาจาในชั้นที่ต้งแจ้งวัน
เดือน ปี สถานที่ที่ผู้ทำพินัยกรรม และพฤติการณ์พิเศษด้วย

(๓) ผู้อำนวยความสะดวกเขตหรือนายอำเภอ
ต้องจดข้อความที่พยานแจ้งดังกล่าว

(๔) พยานทั้ง ๒ คน ต้องลงลายมือชื่อไว้
ถ้าเขียนชื่อตนเองไม่ได้จะลงลายพิมพ์นิ้วมือ
